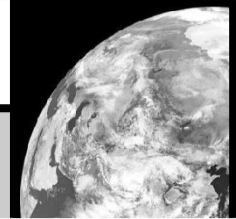

RAIMON PANIKKAR

XAVIER GARCIA:
LES MEVES CONVERSES ECOLOGISTES

Raimon PANIKKAR

Bandoler de l'esperit

Vaig entrar en contacte amb el professor Raimon Panikkar i Alemany (Barcelona, 1918) el setembre de 1985, tres anys després que s'instal·lés a Tavertet (Osona), al cor de les Guillerries, abocat als espadats de Sau, des d'on ha continuat produint i difonent pensament i des d'on s'han conegut molt diverses accions al voltant de la Fundació Vivàrium, que Panikkar creà el 1988 al costat d'un petit nucli de col·laboradors.

XAVIER GARCIA → PERIODISTA

La recent participació de Panikkar al Parlament de les Religions, col·locat enguany amb calçador al Fòrum Barcelona 2004, prové de tota una vida de recerca en tots els camps del saber, en què ha intentat tendir ponts entre països, cultures i religions, per més allunyats geogràficament que estiguin, convençut de la unitat real i sagrada que les integra.

La seva arribada a Catalunya el 1982 –retornant al Born natal–, després d'haver rodat pel món com a estudiant i ensenyant de teologia, antropologia i filosofia –i altres matèries, perquè també és enginyer i químic–, en universitats de l'Índia, Alemanya i els Estats Units, va ser profitosa per a la cultura catalana perquè li aportà una aleanada de profunditat espiritual, diguem-ne trans i intercontinental, lligada als grans dilemes del món modern: de l'ecologia a les religions, de la tecnologia al poder absolut, de la guerra devastadora a la falsa pau resultant, etcètera.

UN ISOLAMENT NO AÏLLAT

Des de Tavertet, en un isolament no aïllat, en el seu bullit mental indocatalà (Orient-Occident) es projectà sobre Catalunya, en un moment històric d'inici de

mocràtic en què tantes expectatives de canvi real van quedar frustrades. Un petit grup d'esperits inquiets, reunits al voltant del Centre d'Estudis Joan Bardina (Agustí Chalaux, Lluís M. Xirinacs, Martí Olive-lla, Lluís M. Sunyer, Oriol Albó, Jesús Lizano, Agustí Nicolau, entre tants), al voltant del Centre per a la Innovació Social Ecoconcern, al voltant de la revista *Via Fora!*, del grup cultural Enllaç, a més de les persones congregades en els debats de la Fundació Vivàrium, a Tavertet, van fer-li costat, tot tractant de ser «interlocutors personals aquí», tal com Panikkar demanava el 4 d'agost de 1982, tot just instal·lat, en una entrevista al diari *Avui*.

Un temps després, els anys 1988-1990, els seus llibres traduïts a les principals llengües del món, començaren a interessar les editorials catalanes (62, Empúries, Proa, Pòrtic), i així és com el seu nom s'amplià al reduït cercle dels experts en matèries considerades normalment com a molt especialitzades, generalment abstruses i sovint de difícil digestió mental. A més d'aquella conversa inicial de fa gairebé vint anys, vaig assistir diverses vegades –normalment els primers dissabtes de cada mes– als debats que Vivàrium organitzava al seu voltant sobre qüestions prou diverses que

Panikkar s'encarregava de situar i la resta d'assistents completava, en el supòsit que hi hagués algú –pocs– que lligués un sofregit intel·lectual tan variat de procedències com el que presentava i presenta l'admirat professor.

I és que vint anys abans del Fòrum Universal de les Cultures, puc dir –entre el centenar llarg de persones que ens trobàvem a Tavertet– que aquells concilis, petits en nombre però grans en densitat neuronal, van ser el primer fòrum global –i gratuït!– que ens ensenyà a pensar i a actuar de cara a la nova temporada que els mateixos patrocinadors del Fòrum oficial ja estaven preparant.

LA «BENAURADA SENZILLESA» DE LES ALTES PARAULES

Enmig del silenci arbrat de Tavertet, arran de les barracades de Sau, vaig escoltar les seves paraules com aquell qui sent un oracle. Ja en l'esmentada entrevista a l'*Avui*, que va fer-li Mercè Ibarz l'estiu de 1982, Panikkar aportava, més enllà de les contingències humanes i polítiques «de quincalla», algunes intencions sobre el camí filosòfic i espiritual que la humanitat de l'immediat futur hauria d'emprendre si volia sobreviure i,

sobretot, si volia construir un regne de pau i de justícia. D'aquesta manera, per exemple, com una clatellada, desafiant ideologies i filosofies de la història, deixava anar la següent frase: «Estem assistint a la fi de l'home històric per donar pas, com semblen dir-nos ara els moviments alternatius, a l'home transhistòric, el del present, que ha de comportar un nou grau de consciència».

Els qui aquells anys intentàvem articular un pensament ecològic, atent al present de Catalunya, vam trobar en Panikkar un català maternal amb experiència mundial, l'aliat «local» que anys abans havíem hagut d'anar a buscar a fora, en els cercles en què també es movia l'il·lustre professor. Les seves continuades reflexions, divulgades en multitud d'articles i de llibres, sobre les grans qüestions, d'ara i de sempre, com cultura, natura, religió, ciència, tecnologia, economia o política..., van ajudar a alliberar-nos en la dimensió humana, cultural i religiosa, constitutiva dels orígens.

Així, durant tots aquests anys a Catalunya, a través de les seves conferències i textos, hem pogut familiaritzar-nos amb una terminologia cultural de síntesi –fruit d'un ampli coneixement de les tradicions d'Orient i d'Occident– que ens parla, per